

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid i Klaraskolan i Halmstads kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Klaraskolan. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Klaraskolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.
- Utforma undervisningen så att eleverna får möjlighet att reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön.

I vilken utsträckning omfattas slöjdamnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 9 december 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen Dnr SI 2025:12674 i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och ges genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Lärare och elever beskriver i intervju att en ny arbetsprocess inleds med en gemensam genomgång där läraren visar olika inspirationskällor för eleverna som exempel på färdiga produkter, bilder eller ber eleverna att söka på internet. Därefter går lärarna igenom material, verktyg och hantverkstekniker som ska användas samt och eventuella utmaningar, exempelvis moment som elever ofta tycker är svåra. I intervjuer berättar elever att de utvecklar egna idéer och gör skisser som de sedan använder under hela processen. Såväl lärare som elever beskriver vidare att elever får stöd i att återkommande pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift. Elever berättar i intervju att lärare kan vägleda elever och ge förslag på olika metoder för att komma vidare i processen men att lärarna först vill att eleverna ska pröva sig fram själva. En elev ger exempel på att hen inte var nöjd med sin

huvtröja och därför ändrade sitt arbete och läraren gav tips på hur hen skulle kunna göra istället. Flera elever instämmer i att de får ändra sina idéer under arbetets gång. En elev säger att det är ganska vanligt och att elever får nya idéer om att lägga till eller ta bort när arbetsprocessen pågått ett tag.

Lärare ger eleverna stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. I intervju uppger lärarna att de återkommande visar och instruerar hur eleverna kan lösa olika problem och att de är noga med att låta eleverna utföra momenten på egen hand och inte ta över. Att lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons bekräftas vid Skolinspektionens lektionsobservationer där det framgår att lärarna cirkulerar i slöjdsalen och frågar eleverna hur det går, ger beröm och erbjuder hjälp vid behov. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall fanns flera exempel på elever som bad om vägledning för att komma vidare i arbetsprocessen och i dessa fall samtalade läraren med eleverna om olika alternativa lösningar. En elev bad exempelvis om vägledning för att slöjdföremålet skulle stå stabilt, läraren både resonerade med och visade eleven hur det skulle kunna gå till. Eleven fick sedan avsluta arbetet själv. Ett annat exempel från Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil där en elev frågar läraren om hen har gjort fel. Läraren ber eleven se efter och eleven svarar att hen har gjort fel, varpå läraren erbjuder eleven hjälp att komma vidare. I intervju med lärare framkommer att återkoppling ges muntligt i korta samtal vid elevernas arbetsplats under arbetets gång. Lärarna beskriver att de samtalade med eleverna om något behöver justeras, till exempel att sy rakare, mäta noggrannare eller slipa mer.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande men att eleverna främst arbetar individuellt.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling utifrån sina förutsättningar. Lärarna uppger i intervju att eleverna får samma typ av uppgift men att den kan utföras på olika sätt och att elever som vill utveckla och fördjupa sitt arbete ges möjlighet att göra mer avancerade moment, detaljer eller lösningar inom ramen för grunduppgiften. Samma uppgifter kan göras mer utmanande genom hur noggrant arbetet utförs och vilka material som används, vilket också bekräftas i intervju med eleverna. Lärare och elever beskriver att eleverna oftast får i uppgift att tillverka ett bestämt föremål, till exempel ett plagg eller en tavla, men att eleverna kan påverka exempelvis svårighetsgraden och designen. Läraren i materialinriktningen textil beskriver att hen visar olika sömmar, applikationer och sätt att utforma detaljer och att eleverna får välja mellan dessa alternativ och på så sätt

minska eller öka utmaningen. Läraren i materialinriktningen trä och metall uppger att elever kan variera utformning, storlek och detaljer i sina arbeten och beskriver vidare att hen visar hur ett moment kan göras på olika sätt och med olika svårighetsgrad, till exempel olika sätt att sammanfoga delar. Elever berättar i intervjuer att vissa moment av designarbetet är av olika svårighetsgrad som exempelvis att använda flera olika tyger, göra en luva på sin tröja, sätta på fickor eller dragkedjor och att klockan med olika lager är svårare ju fler lager som läggs till. Lärare uppger i intervju att de har höga men rimliga förväntningar på alla elever oberoende bakgrund och könstillhörighet och att de försöker möta eleverna där de befinner sig i kunskapsutveckling. Vidare framkommer i intervjuer med lärare och elever att elever arbetar parallellt med ett eget projekt och att det är mycket upp till varje elev att välja vilken nivå det projektet ska ligga på, men att lärarna vet vilken svårighetsgrad varje elev klarar av. Eleverna ger exempel på att de ibland valt en nivå i arbetet som blivit för avancerad, vilket lett till att elever under arbetsprocessen behövt förenkla, ta bort detaljer eller få stöd av läraren för att kunna gå vidare i arbetet.

Undervisningen består av enskilt arbete och eleverna får sällan dela erfarenheter med varandra. Av intervjuer med både elever och lärare framgår att eleverna inte har ett samarbete som lärare planerat och organiserat. Eleverna berättar att de arbetar med sina slöjdföremål på egen hand och att slöjd är ett individuellt ämne, men beskriver samtidigt att de på eget initiativ hjälper varandra när det behövs. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer också att undervisningen i huvudsak organiseras som individuellt arbete där eleverna arbetar självständigt med sina egna slöjdföremål. Lärare uppger i intervju att elevernas samarbete inte är organiserat i de planerade gruppuppgifterna och att elever oftast arbetar individuellt.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment med reflektion över arbetsprocessen tillsammans med läraren.

Eleverna får reflektera över arbetsprocess och resultat för att främja handlingsberedskap, kreativitet och självständighet. Lärarna uppger i intervju att reflektion förekommer men främst i samband med utvärderingar i slutet av ett arbetsområde men också i viss mån under arbetets gång. Lärare i materialinriktningen trä och metall beskriver att hen har introducerat loggbok på frivillig basis, men att få elever använder den. Lärare i materialinriktningen textil uppger att hen uppmanar elever att dokumentera arbetsprocessen genom att fotografera för att komma ihåg olika moment. Både elever och lärare i de båda materialinriktningarna beskriver att elever reflekterar i samband med utvärderingar av slutresultatet där de får tala om sitt arbete och sina resultat tillsammans

med läraren. Elever beskriver att de då får frågor att besvara och att de ibland också skriver och dokumenterar. Det framgår av Skolinspektionens lektionsobservationer att lärarna är aktiva och för samtal med elever kring arbetsprocessen. Lärare ställer reflekterande frågor under pågående arbetsprocess som exempelvis "Hur går det?" eller "Kan du göra på ett annat sätt?"

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Därutöver ska läraren organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen är ensidigt utformad. Arbetsformerna utgörs av individuellt arbete och elever arbetar tillsammans främst på egna initiativ. Genom att variera arbetsformer och låta eleverna arbeta såväl enskilt, i par och i grupp ges eleverna möjlighet till att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna varierar arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen i begränsad utsträckning ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Däremot får eleverna kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till hållbara slöjdprodukter.

Eleverna får endast till viss del fördjupa sina kunskaper om olika material egenskaper samt dess påverkan på miljön. I intervjuer berättar eleverna att lärarna kan tala om miljöpåverkan gällande materialet som används i slöjden. Exempelvis har lärare nämnt vilken träsort materialet kommer ifrån och berättar om vilka material som passar i projektet eller att polyester inte anses bra för miljön. Lärare uppger i intervju att i materialinriktningen textil tar läraren ibland upp frågor om vattenförbrukning och miljöpåverkan. Både lärare och elever beskriver i intervjuer att eleverna får se en film om textilproduktion, men att efterföljande samtal eller fördjupad reflektion kring hållbarhetsfrågor sällan förekommer. Läraren i materialinriktningen trä och metall uppger att hen i mindre utsträckning arbetar med hållbarhet och att hen främst nämner det i samband med materialval. Eleverna berättar i intervjuer att lärare i ämnet slöjd sällan undervisar om ursprung, framställning, transporter eller påverkan på miljön.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, och håller länge. En lärare uppger att de i början av ett projekt går igenom den slöjdmetod eleverna ska använda och samtalar om hur produkten ska bli

användbar och hålla längre. Elever får då lära sig olika tekniker och samtidigt samtala om vilken av teknikerna eleven bör använda för att nå bästa kvalitet och hållbarhet. I intervju berättar eleverna att de får viss vägledning i hur föremål kan göras hållbara, exempelvis genom att använda rätt stygn, fästa tråden eller limma och skruva. Lärarna har också uppmanat eleverna att vara noggranna och inte slarva för då kommer föremålen att gå sönder fortare. Under en av Skolinspektionens lektionsobservationer synliggjorde en lärare under pågående process hur en elev skulle lägga mer tid på att slipa så att föremålet skulle bli mer genomarbetat och hållbart. Elever ger exempel på föremål de fått tillverka i ämnet slöjd och som blivit användbara i vardagen som en sked, en låda och en tröja.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna till viss del får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna få tillfällen till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön. Lärare i materialinriktningen textil uppger i intervju att eleverna arbetat med gamla lakan och jeans samt att eleverna har arbetat med ett återbruksprojekt där de planerat och tillverkat en huvtröja där de delvis använt återbrukat tyg. Dock beskriver elever att undervisningen inte i någon större utsträckning behandlade miljöaspekter kopplade till återbruksprojektet och det samma framgår av dokument som har begärts in från huvudmannen. I materialinriktningen trä och metall är inga återbruksprojekt aktuella just nu. I intervjuer med elever och lärare framkommer att eleverna kan göra självständigt val metoder som bidrar till resurshushållning. Elever uppger att de använder återvunnet material eller återbruka material i båda materialinriktningarna. Både lärare och elever beskriver att ämnet slöjd har ett resurshushållningsperspektiv, exempelvis genom att lärare uppmanar elever att klippa och såga så att spillet minimeras. Det finns spill- och stuvlådor i respektive materialinriktning med överblivet trä och textilt material som eleverna använder. Elever beskriver vidare att de av båda lärarna uppmanas att vara rädda om material och att inte slösa. Elever ger i intervjuer exempel på hur de använder kunskaper om metoder för hållbarhet i sitt arbete, exempelvis genom att använda olja för att trä inte ska spricka, limma och skruva för ökad hållbarhet samt fästa trådar noggrant. Lärare i båda materialinriktningarna uppger att elever uppmanas att ta med föremål för att laga eller reparera. Elever bekräftar att de lagat exempelvis kläder och pingisrack tillsammans med lärare.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling och kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.¹ Av kursplanen för ämnet slöjd framgår bland annat följande gällande hållbar utveckling. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna sällan får en undervisning som fördjupar deras kunskaper om olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Genom att utforma en undervisning som synliggör olika materials egenskaper ur ett hållbarhetsperspektiv kan eleverna få en fördjupad kunskap och förståelse om olika material och hur dess ursprung och framställning påverkar miljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ger eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse för materials egenskaper, ursprung och påverkan på miljön utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

¹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

² Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utforma undervisningen så att eleverna får möjlighet att reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön.

Av kursplanen i slöjd framgår att undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. "Slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling" utgör även en del av det centrala innehållet för årskurs 7–9. Denna del av det centrala innehållet handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, till exempel mellan natur- och konstmaterial, förnybara och icke förnybara material samt resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna vid få tillfällen ges möjlighet till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön. Genom att lärarna utformar undervisningen så att eleverna regelbundet får reflektera över hållbarhetsfrågor utvecklar eleverna ett miljömedvetet förhållningssätt. Detta bidrar även till att eleverna i den egna slöjdprocessen medvetet kan välja hur de kan använda olika metoder för resurshushållning exempelvis återbruk, reparation samt vård av material och föremål.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna utformar undervisningen så att eleverna får möjlighet att reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön och göra medvetna val utifrån ett hållbarhetsperspektiv under arbetsprocessen.

³ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett könstillhörighet möts i undervisningen och att elever får möjlighet att pröva materials kombinationsmöjligheter med varandra.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Rektorn uppger i intervju att eleverna läser båda materialinriktningarna växelvis i årskurs 7, 8 och 9 samt att det är en medveten strategi att flickor och pojkar fördelas mellan slöjdgrupperna för att främja en likvärdig undervisning och motverka en uppdelning mellan flickor och pojkar. Rektorn uppger vidare att elever har möjlighet att hämta material från de olika slöjdsalarna, vilket möjliggör en kombination av material, exempelvis har elever kombinerat ull och trä i samma slöjdföremål när de tovat. Lärare i materialinriktning trä och metall uppger i intervju att eleverna tillverkar en klocka. Utgångspunkten är ett urverk, i plast och metall, och eleverna gör sedan urtavlan i trä.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna sällan lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar sällan med eleverna om olika föreställningar kring kvinnligt och manligt. Av intervjuer med elever framkommer att det inte förs samtal om föreställningar och normer utifrån ett jämställdhetsperspektiv i slöjdundervisningen och att frågor om normer och föreställningar i större utsträckning behandlas i andra ämnen. Lärare uppger i intervjuer att arbetet med jämställdhet främst sker i situationer som uppstår spontant och att arbetet inte planeras eller genomförs

återkommande i undervisningen. Flera elever berättar i intervju att det finns föreställningar bland eleverna om vad som är typiskt för flickor och pojkar i ämnet slöjd. En elev uppger att vissa elever kan kommentera om en elev väljer att göra något som anses typiskt för det motsatta könet. En annan elev säger att det är vanligare att flickor gör sådant som uppfattas som "pojkgigt" än tvärtom. I intervju uppger en lärare att hen bemöter uttalanden från elever och talar om att alla elever kan göra alla moment oavsett könstillhörighet. Lärarna i respektive materialinriktning uppger att de uppmuntrar elever att prova olika moment och tekniker oavsett könstillhörighet. Elever berättar i intervjuer att det kan se lite olika ut hur flickor och pojkar är placerade i slöjdsalarna. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer sitter flickor och pojkar huvudsakligen uppdelade utifrån könstillhörighet vid olika bord i vardera materialinriktning. Samtidigt berättar eleverna att de upplever att lärarna bemöter flickor och pojkar på ett likvärdigt sätt och att lärare utgår ifrån var varje elev befinner sig i arbetsprocessen.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 4

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.⁴

⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare sällan lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna planerar och genomför undervisning där föreställningar och normer kring kvinnligt och manligt synliggörs och diskuteras tillsammans med eleverna. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Sofia Granberg

Beslutsfattare
Signerat av: Sofia Granberg

X Malin Hennius

Föredragande
Signerat av: Malin Hennius

I handläggningen av ärendet har även Maria Levin, utredare deltagit.

⁵ [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-05-26

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Klaraskolan den 21 april 2026. Besöket genomfördes av utredarna Malin Hennius och Maria Levin.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Halmstads kommun med för grundskola, årskurserna 5–9. Årskurserna 5–6 ingår inte i granskningen. På skolenheten går 380 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁶

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁷ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁸

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁹

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹⁰

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹¹ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

⁶ 26 kap. 20 § skollagen.

⁷ 1 kap. 4 § skollagen.

⁸ 1 kap. 5 § skollagen.

⁹ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

¹⁰ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹¹ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹²

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹³

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

¹² Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹³ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹⁴

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁵

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁶

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁷

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁶ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁸

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁹

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.²⁰ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²¹ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²²

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

¹⁸ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁹ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

²⁰ 2 kap. 9 § skollagen.

²¹ 2 kap. 10 § skollagen.

²² Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²³

²³ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.